Ministerie van Justitie en Veiligheid

t.a.v. Voorzitter Tweede Kamer

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Strafr.Bestel en Arbeidsvoor

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota WODC-onderzoek Toekomstbestendigheid gerechtsdeurwaarders

Datum
30 juni 2026

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Op verzoek van het WODC is de afgelopen periode door Atlas research onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van gerechtsdeurwaarders. Dit omdat er op dit moment vanuit het ministerie gewerkt wordt aan een stelselherziening civiele invordering. Tegelijkertijd is er bij gerechtsdeurwaarders zorg over het voortbestaan van het ambt, omdat het aantal gerechtsdeurwaarders, -kantoren en het aantal ambtshandelingen al jaren afneemt. Vanuit de stelselverantwoordelijkheid is daarom verzocht onderzoek te doen naar de toekomstbestendigheid. Vanuit de stelselverantwoordelijkheid is het van belang om na te gaan of het effectueren van het recht (rechtshandhaving) nog wel voldoende geborgd is of wanneer dit een ondergrens bereikt, omdat gerechtsdeurwaarders een monopolie hebben om vonnissen te executeren bijvoorbeeld door middel van beslag.

2. Geadviseerd besluit

Op 30 juni 2026 maakt het WODC het onderzoek openbaar. U wordt geadviseerd op dezelfde dag het rapport aan de Tweede Kamer te verzenden.

3. Kernpunten

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn:

1. De vraag naar de minimale vereisten is incompleet; er zijn twee publieke belangen die gewaarborgd dienen te worden: de rechtshandhaving (toegang tot en effectuering van het recht) en debiteurenbescherming. Om te bepalen aan welke vereisten de beroepsgroep moet voldoen om deze publieke belangen te borgen, dient de overheid te bepalen wat het minimumniveau is waarop de publieke belangen afdoende worden gerealiseerd. Een concreet voorbeeld hiervan: vindt de overheid dat in iedere regio iedereen voor hetzelfde tarief een gerechtsdeurwaarder moet kunnen inzetten? Of is enige prijsdifferentiatie acceptabel? En zo ja, hoeveel? Daarna kan worden bepaald aan welke minimumvereisten de beroepsgroep moet voldoen om de belangen te borgen. In beginsel lijkt er geen ondergrens te zijn aan het aantal gerechtsdeurwaarders. Van groter belang is dat vraag en aanbod op elkaar aansluiten (de afname in gerechtsdeurwaarders van recente jaren gaat hand in hand met een afname in de vraag naar de diensten van gerechtsdeurwaarders) en snel op elkaar kunnen inspelen. Het aanbod van gerechtsdeurwaarders zou snel moeten kunnen reageren op een groei van het aantal debiteuren (en daarmee een groei in vraag naar hun diensten).

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtsbestel
Strafr.Bestel en Arbeidsvoor

Datum
30 juni 2026

2. De huidige markt- en financieringsstructuur is toekomstbestendig. Uit verschillende onderdelen van dit onderzoek blijkt dat op de te onderscheiden segmenten van de markt voor gerechtsdeurwaarders de publieke belangen nog worden geborgd. Er zijn een aantal risico's op de korte termijn (zoals de ambtsbediening in dunbevolkte gebieden) en op andere aspecten waarvan de verwachting is dat ze niet op korte termijn spelen (zoals de bediening van kleine opdrachtgevers door kleine gerechtsdeurwaarderskantoren). De onderzoekers zien dat de twee redelijk concrete geïdentificeerde mogelijke toekomstige ontwikkelingen (de invoering van een Collectief Afbetalingsplan en de invoering van een wettelijke sociale zorgplicht en/of sociale ministerieplicht) bijdragen aan het borgen van de publieke belangen. Daarnaast zullen deze ontwikkelingen niet tot problemen leiden die de overheid niet kan tegengaan met maatregelen. In het geval van de sociale zorgplicht/ sociale ministerieplicht komt uit het onderzoek naar voren dat het van belang is dat wanneer hier extra werkzaamheden voor de gerechtsdeurwaarder uit volgen, hier een (nader te bepalen) vorm van financiering tegenover staat.

4. Toelichting

Er worden geen acute problemen geïdentificeerd. Tegelijkertijd houdt punt 2 nadrukkelijk verband met een lopend onderzoek naar de financieringsmogelijkheden van het collectief afbetalingsplan en de zorgplicht gerechtsdeurwaarders. Dit onderzoek wordt naar verwachting medio juli 2026 opgeleverd. Daarom wordt geadviseerd het WODC-onderzoek zonder inhoudelijke beleidsreactie naar de Tweede Kamer te verzenden. In het begeleidend schrijven aan de Kamer wordt aangeven dat een beleidsreactie volgt samen met een reactie op het onderzoek naar de financieringsmogelijkheden van de maatregelen civiele invordering. Naar verwachting kan de inhoudelijke beleidsreactie in Q1 2027 verzonden worden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.